

MAJ – JUNIJ 2009
letnik 5

8-9

PRIMORSKI ŠTUDENTSKI UNIVERZITETNI ČASOPIS

Akcija – Poletje v školjki

Odgovorni smo za prepoznanje
in obsodbo razizma

Intervju – Tanja Lesničar – Pučko

Biti urednik *Kažina*

Miha JESENŠEK

V prejšnji številki se je na levi strani poslavljaj vaš priljubljeni urednik. Na desni tokrat zato brez Kitajcev in novih medijev. Raje nekaj besed o Mitji, pa o *Kažinu*, ki bo jeseni star že pet let.

Še živo se spomnim konca poletja 2004, ko je bil *Kažin* še kažin, torej en kup težav brez imena. Ko smo se prerekali o primernem formatu (ali naj bo za v žep ali za pod pazduho – kot vidite, je zmagala vmesna mera), o vsebinah, organizaciji ... Sestankovali smo podnevi in ponoči. Bilo je mnogo idej, še več pa navdušenja in trdne volje, da nam uspe. In nam je. Tretjega oktobra – ravno na dan državnoborskih volitev – smo pozno v noč pakirali tri tisoč svežih izvodov prvega *Kažina*, ki so ga naslednji dan dobili v roke študenti.

Kažin še danes, pa čeprav ga že nekaj časa aktivno ne soustvarjam (če odmislim teh nekaj vrstic, ki jih prispevam vsak mesec), z veseljem vzamem v roke. Ko sem v tujini, me spomni na Slovenijo; ko sem doma, pa na Primorsko in študentska leta, ki sem jih užival na Obali. Navdušen sem, ko vidim, da je *Kažin* zrasel v dober študentski medij, da je kot projekt obstal tudi v razburkanih medijskih časih, da se je okoli njega zbrala četica mladih in ustvarjalnih ljudi, ki se ob ustvarjanju časopisa učijo novinarskega, fotoreporterskega, oblikovalskega in organizacijskega posla, in se imajo pri tem fino. To je več, kot smo si ob njegovi ustanovitvi upali in želeli. *Kažin* je danes pravi medijski študentski inkubator.

Mitja je na tej poti odigral pomembno vlogo. Urednikovanje je prevzel v času, ko časopis še ni bil tako trdno zasidran v svojem okolju. Danes je. Ni študenta na Obali, ki še ne bi slišal za *Kažin*. Poznajo ga tudi po drugih slovenskih univerzah, prav Mitja pa je poskrbel, da ga berejo tudi v tujini. Mnogi so se muzali, češ, kaj pa nam je treba zamejca, da nam bo urejal *Kažin*, ki nastaja v univerzitetnem prostoru Univerze na Primorskem. Vidite, da so se uštel! Pogled od zunaj in neobremenjenost z lokalnim okoljem sta *Kažinu* dobro dela. Mitjo sem takrat ujel tik pred odhodom na potovanje po Skandinaviji. Nisva se uspela srečati v živo, zato sva o urednikovanju tipkala elektronsko. Tudi sam je bil sprva skeptičen in je želel še nekaj časa za razmislek. Sam pa sem že vedel, da je naš. Ustvarjati časopis in pisati za ljudi je odgovorno delo. Je pa tudi zanimivo in marsikoga zasvoji. Postane, kot je rekel moj prvi novinarski mentor, način življenja.

Naj se zato naslednji urednik *Kažina* pazi, če primorski študentski univerzitetni časopis ne bo zasedel velik del njegovega vsakdana! Naj se zaveda, da je njegova odgovornost dvojna. Prvič, odgovoren je svojim bralcem, ki bodo vsak mesec upravičeno zahtevali kakovostne novinarske vsebine. Drugič, odgovornost nosi tudi do vseh svojih predhodnikov, ki so časopis postavili na noge in ga ustvarjali vse do danes. Ti ne pričakujejo, da jih bo posnemal, temveč, da bo boljši od njih. Predvsem pa si naj upa biti to, kar je: urednik *Kažina*.

4 Napovednik

6 (O)glasna deska

7 Akcija

11 Izvenserijsko

12 BIO jabolko

14 Burja na šofiti

16 Nasilje

18 Multikulturalnost

20 Post scriptum

21 Radio Študent

22 Tako človeško. Tako krvavo.

24 Brez slabe vesti

26 Prisegam, da lažem

27 Spor(t)na centrifuga

28 Fotojota

32 Svet gre počasi v ... KAOS!

33 Kontraglas

34 Jazz Kantina

35 Mojedelo

36 Iz neke vmes

37 Intervju – Tanja Lesničar – Pučko

41 Tales from Neverland

42 Kolumna – Marko Gavriloski

43 Kolumna – Andrej Černic

44 Kolumna – Matija Stepišnik

45 Kolumna – Nataša Kramberger

46 Potopis – Indonezija

50 Samoumetnost

51 Obišči

52 Preberi

53 Poslušaj

54 Poglej

55 Kažin meseca

UREJA >> Matjaž Kljun

matjaz.kljun@upr.si

SISTEMI, PAKETI, BRSKALNIKI & OPREMA

ŠTUDIJSKO LETO SE POČASI PŘIBLIŽUJE POLETJU IN PRED VAMI JE ZADNJA LETOŠNJA ŠTEVILKA KAŽINA TER POSLEDIČNO ZADNJA RUBRIKA BREZ SLABE VESTI. ZATO LAHKO OPRAVIMO KRATEK PREGLED DOGAJANJA NA PODROČJU RAČUNALNIŠTVA. TAKE PREGLEDE PONAVALDI PRIČAKUJEMO DECEMBRA ALI JANUARJA, A SMO ŠTUDENTI IN KAŽIN VEZANI TUDI NA ŠTUDIJSKO LETO. MOGOČE SI BOSTE LAHKO S ČIM POMAGALI PRI IZDELAVI SEMINARSKIH NALOG, KI SO V TEM OBDOBJU KAR PRECEJ AKTUALNE.

Operacijski sistemi

Microsoft je z Widows Visto doživel nekaj razočaranja, saj se zaradi negativnega oglaševanja njihov zadnji operacijski sistem prodaja pod pričakovanji. Sicer pa zadeva zgleda tako: Vista je požrešen operacijski sistem, saj za svoje delovanje potrebuje veliko delovnega spomina (RAM-a) in zmogljivo grafično kartico. Tako je na manj zmogljivih računalnikih (ki so sicer zelo uporabni za nas, manj zahtevne uporabnike) Vista delala zelo počasi. In ker slaba beseda sledi slabi besedi, je Vista doživela medijski polom. Zato so pohiteli in na začetku leta smo lahko preizkusili (le malo) hitrejši Windows 7. Neuradno različico (relese candidate) si lahko brezplačno snamemo in uporabljamo eno leto, uradna pa bo na policah čez nekaj mesecev. Windows 7 je doživel kar nekaj posodobitev uporabniškega vmesnika, med katerimi velja omeniti novo sistemsko polico (System tray), ki na dnu ekrana hrani povezave do priljubljenih programov in trenutno odprta okna namizja.

Odprtokodni operacijski sistem Ubuntu (Linux distribucija) je v tem študijskem letu doživel dve izdaji: oktobra 8.10 in aprila 9.04.

Številka pri različicah je sestavljena iz leta in meseca izida. Poleg novega vpisnega okna je prisotnih še nekaj lepotnih dodatkov, med katerimi izstopajo sistem opozoril o dogajanju na računalniku, prenovljen upravitelj omrežij in prenovljen vmesnik programa za peko zgoščenk. Končno so vključili OpenOffice 3.1. Drugače sta vključena v zadnjo različico tudi zadnje jedro in zadnji GNOME upravljalnik namizja. Omeniti velja še nov datotečni sistem ext4, ki sicer ni privzet, a je ponujen kot možnost izbire pri formatiranju diskov.

Pisarniški paketi

Svet je (baje) zaplavl v recesijo, kar se pri nas sicer ne pozna pri obisku nakupovalnih centrov, se pa vsekakor pozna pri svetovnih računalniških gigantih. Podjetje Sun, ki je boter OpenOffice.org, pisarniškemu paketu, ima baje (pre)malo denarja. Najprej ga je hotel kupiti IBM, a se je Oracle pod-

vizal in zdaj je sonce njihovo. OpenOffice.org je kljub temu prilezel do različice 3.0 in zdaj je na voljo že različica 3.1. Edini paket, ki je dokaj primerljiv z MS Office, ponuja v različici kar nekaj izboljšav, kot so lažja izdelava grafov, podpora komentarjem in odgovorom nanje, izboljššan pregled slovničnih napak, internacionalizacija in še mnoge druge izboljšave uporabniškega vmesnika. V naslednji različici nameravajo uporabniški vmesnik prevetriti podobno, kot se je to zgodilo MS Officeu 2007 z Ribbon vmesnikom.

Spletni brskalniki

Firefox je dosegel svojo tretjo različico. Po nekaterih podatkih že več kot polovica Slovencev uporablja Firefox kot privzeti brskalnik, državna uprava pa se ob to le obregne. Za eDavke (in druge spletne aplikacije, ki jih nudi državna uprava) moramo tako še vedno skočiti na Internet Explorer, ki žal deluje samo na operacijskem sistemu Windows. Firefox v tej različici ponuja boljše zaščito pred zlonamernimi programi in ribarjenjem (phishing), nov upravljavnik vtičnikov in dodatkov, pametne priljubljene povezave, zelo uporaben predlagatelj strani pri vpisovanju v naslovni prostor in še mnogo drugih majhnih popravkov uporabniškega vmesnika.

Internet Explorer je še vedno pri različici 8 in z uporabniškim vmesnikom sledi ostalim brskalnikom. Zavihki, izboljššan sistem priljubljenih povezav in varnost so ključni elementi brskalnika.

Dobili smo tudi Chrome, ki je namenjen predvsem ljubiteljem Googlovih storitev, saj omogoča njihovo lažjo uporabo (te so že del brskalnika). Applov Safari je na voljo tudi uporabnikom MS Windows in je baje precej hiter.

Strojna oprema

V zadnjem letu so postali precej priljubljeni Netbooki ali majhni prenosni računalniki z ekrani velikosti od 7 do 10 palcev (na trgu so sicer prisotni že nekaj let). Ponujajo jih že mobilni operaterji, brezminh ponu-

dnikov iz Daljnega vzhoda je tudi precej. Netbooki so lahki, baterije zdržijo tudi do 6 ur, a so namenjeni pisanju dokumentov, elektronske pošte in brskanju po spletu. Kakšne hude igrice ali programi za obdelavo večpredstavnostnih vsebin odpadejo.

Na trgu mobilnih telefonov je poleg starih in znanih ponudnikov Apple poslal drugo različico iPhonea. Ravno tako smo dobili tudi prvi telefon z Android OS, ki ga razvijajo v Googlu. Prvi odprtoden telefon (odprtokodna sta tako strojna kot programska oprema) OpenMoko pa je neslavno podlegel recesiji in se o njegovi usodi ve le malo. Zaenkrat podjetje še obstaja.

Apple je prenovil paleto prenosnih računalnikov. Njihovemu zgledu lepo oblikovanih računalnikov, prenosnikov, predvajalnikov glasbe in telefonov sledijo tudi druga podjetja. V letošnjem študijskem letu smo opazili precej sprememb in na policah se izdelovalci trudijo prirediti kupce z lepo oblikovanimi izdelki. Sive škatle in sivi ekrani se počasi poslavljajo!

Čas je, da se poslovi tudi ekipa ŠOUPKA (soupek.soup.si). Naslednje študijsko leto vam bomo spet nudili podporo pri uporabi programske in strojne opreme, pisali članke, prirejali delavnice in vas obveščali o novostih. Do takrat pa lepo senčenje.

